

Mei 2010
4

UITGAVE VAN HET BISDOM HAARLEM - AMSTERDAM

Samen**K**erk

MISBRUIK
moet je voorkomen

pagina 4

GOD SCHRIJFT RECHT
met kromme lijnen

pagina 22

Verantwoordelijkheid

Inhoud:

Van de redactie	3
Misbruik moet je voorkomen	4
Openheid is de enige weg naar heling	6
Bavodag 2010	8
Woord van de bisschop	10
Aan de Westfrieze omringdijk	12
Van Onderop	14
Wie geeft hier de geest?	16
Geboekt	18
Vermeldenswaard	20
God schrijft recht met kromme lijnen	22
'n Beetje Crypto	25
Jongerenpagina's	26
Dominee (80) wordt priester	28
Het leven als lijden?	29
Geboekt	30
Personalia	31
Onbekende geschiedenis	32

Bij de voorplaat:

Mei 2010: de koolmezen vlogen de hele dag af en aan om hun hongerige jongen te voeden.

Foto: SK

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 4 jaargang nr. 35

Verantwoordelijke redactie:

Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur
Eugène Brussee
Thom Breukel

Redactieadres:

Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60

Misbruik moet je voorkomen 4**Seksueel misbruik: Openheid is de enige manier tot heling 6****Bavodag 2010 8****Aan de Westfrieze Omringdijk 12****God schrijft recht met kromme lijnen 22****Tienerkamp Heiloo 26****Het leven als lijden? 29****colofon**

Faxnummer: (023) 511 26 59

Giro 43509

E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem.nl

Internet: www.bisdomhaarlem.nl

Medewerkers:

Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)

Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)

Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)

Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

Abonnementprijs:

€ 25,00 per jaar; buitenland: € 32,50 per jaar

Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:

ACTA Uitgeversorganisatie

Postbus 7160

6050 AD Maasbracht

Telefoon: (0475) 463 465

E-mail: info@actautgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Verantwoordelijkheid

De heer Deetman, door de bisschoppen aangezocht om een advies uit te brengen inzake het onderzoek naar het seksueel misbruik binnen de katholieke Kerk in Nederland, heeft op 7 mei zijn bevindingen gepresenteerd. Hij komt met het voorstel om een wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de feiten.

Op het moment dat deze Samen Kerk naar de drukker gaat, is de reactie van de bisschoppenconferentie op het voorstel nog niet bekend. Enkele kanttekeningen.

Allereerst zal de zorg van de bisschoppen blijven uitgaan naar de slachtoffers, hoe zinnig een onderzoek ook is.

Daar komt bij, dat het voorstel van Deetman alleen de katholieke gemeenschap betreft. De vraag is hoe wetenschappelijk zo'n onderzoek kan zijn, als je geen rekening houdt met de cultuur waarin dit misbruik kon gedijen, en hoe het in de Nederlandse samenleving als geheel gesteld was en is met de eerbied voor kinderen en jonge mensen. Er zullen feiten en cijfers op tafel moeten komen - anders blijft het bij eenzijdige opmerkingen over een deel van onze cultuur.

Daar staat tegenover dat de kerk altijd een voorbeeldfunctie heeft, en als zodanig een extra zware verantwoordelijkheid. Dus zal de samenleving terecht steeds extra kritisch naar ons kijken, en moeten wij die kritische blik toelaten.

Dan nog dit: Nederland telt honderden katholieke ridders, meer dan in de Middeleeuwen. Mensen die het zich tot een plicht en een eer rekenen de Kerk van Christus te verdedigen. Ridders van den bloede mogen dan vrijwel zijn uitgestorven, minstens vier categorieën bestaan er die nog jaarlijks worden aangevuld: Ridders van het Heilig Graf, van de Heilige Paus Gregorius, van de Soevereine Orde van Malta en van de H. Paus Sylvester.

Tot op dit moment is er van gerichte steun vanuit de katholieke gemeenschap weinig sprake. Het lijkt alsof wij verlamd zijn door de schokkende en soms bizarre feiten. Maar het moment moet komen waarop katholieken zich weer verenigen rond hun bisschoppen, in gebed, maar ook in geschrifte, in de publiciteit. Onze Ridders zouden daarin het voortouw kunnen nemen. ■

Wim Peeters, hoofdredacteur

De misbruikschandalen binnen de rooms-katholieke Kerk, ook in Nederland en in ons bisdom, benadrukken de noodzaak van maatregelen ter voorkoming van nieuwe slachtoffers zegt Paul van der Ree, oud-voorzitter van de stichting Hulp en Recht. Met name een goede geestelijke gezondheid van (toekomstige) pastores is daarbij volgens pastoraal psychologe dr. Anke Bisschops van groot belang.

Misbruik moet je voorkomen

De misbruikschandalen binnen onze Kerk leren ons dat er iets moet veranderen. Er is een duidelijk beleid nodig om misbruik in de toekomst te voorkomen. Dat moet uitgedragen worden en helder zijn voor iedereen. De doofpotcultuur moet verdwijnen en het niet melden van misbruik uit angst voor de eigen carrière moet helemaal uit den boze zijn. Volgens Anke Bisschops is in dit verband goede begeleiding van pastores van belang, met name ook tijdens de opleiding. Bisschops is als pastoraal psychologe verbonden aan de faculteit theologie van de Universiteit van Tilburg. Ze heeft daarnaast een eigen praktijk waarin ze priesters, religieuzen en andere pastorale werkers begeleidt. Ook is ze betrokken bij de landelijke instelling Hulp & Recht. "Er heerst een cultuur binnen de Kerk dat seminaristen die echt zeggen hoe het er voor staat, het risico lopen om weggestuurd te worden van de opleiding of later geen goede functie krijgen in het bisdom. Natuurlijk wil men geen rotte appel in de groep, maar aan de andere kant is het goed als mensen de kans krijgen aan zichzelf te werken"

Ernstige beroepsfout

Volgens Paul van de Ree, oud-voorzitter van Hulp en Recht, is seksueel misbruik een beroepsfout van de ernstigste categorie. "In de open relatie tussen pastor en pastorant, waarin de pastorant zich uitlevert aan de pastor, kan het onderlinge verkeer verseksualiseren. Tussen volwassenen hoeft dat niet onmiddellijk tot seksueel misbruik te leiden. Dat risico kan worden afgewenteld, wanneer de professionele relatie wordt beëindigd en wordt overgedragen aan een collega. Alleen wanneer de seksuele

relatie zich afspeelt binnen de professionele relatie, is er seksueel misbruik, omdat het gezagsoverwicht van de beroepsbeoefenaar onverenigbaar is met een seksuele relatie. Die moet immers gebaseerd zijn op wederzijdse genegenheid en verdraagt daarom geen machtsverschil. Zowel de professionele relatie als de relatie van genegenheid wordt dan geschaad."

Huiswerk goed doen

Anke Bisschop benadrukt dat een pastor of pastoraal werker in de Kerk een vertrouwensfunctie heeft. "Als dit vertrouwen wordt geschonden, dan is de verslagenheid heel groot en verbreken mensen soms alle contact met de Kerk. Het is daarom heel belangrijk dat mensen die binnen de Kerk willen werken, hun huiswerk goed doen. Als je bijvoorbeeld het gevoel hebt dat je tekort bent gekomen, moet je dat verwerken. Anders ga je het bij anderen zoeken. Belangrijk is ook het vermogen tot emotionele intimiteit en een gezond gevoel van eigenwaarde. Als dat ontbreekt, is er meer kans dat iemand een seksuele relatie aangaat of zelfs iemand seksueel misbruikt. Overigens is het aangaan van een seksuele relatie vaak een uiting van een emotionele behoefte. Want je kunt als mens gemakkelijker afzien van een seksuele relatie dan van een emotioneel intieme relatie."

Celibaat

Juist het onvermogen tot emotionele intimiteit is volgens Bisschops één van de redenen waardoor priesters hun celibaatsverplichting niet kunnen hou-

*Anke Bisschops:
"Mensen die binnen de Kerk willen werken, hebben vermogen tot emotionele intimiteit nodig én een gezond gevoel van eigenwaarde."*

den. Ze heeft in het verleden onderzoek gedaan naar de celibaatsbeleving van priesters en met name naar de vraag waarom het de één wel lukt zich aan de celibaatsverplichting te houden en de ander niet. "Er is een groep priesters die in denken, voelen en handelen positief staat ten opzichte van het celibaat en dat ook goed aankan. Als het niet lukt, is één van de oorzaken dat je niet in staat bent je te openen naar anderen, bijvoorbeeld in een goede vriendschap. Je wordt heel eenzaam als je je niet kunt uiten zoals je bent. Zo zijn we niet gebouwd, we zijn sociale wezens." Volgens Van der Ree is niet het celibaat aan te wijzen als oorzaak, maar een slecht celibaat en ook een slecht huwelijk. "Maar goede huwelijken en goed geleefde celibaatsverplichtingen kunnen alleen worden opgebracht door mensen die een zekere mate van volwassenheid in hun seksuele levenshouding hebben kunnen bereiken."

Als pastoraal psycholoog begeleidt Bisschops ook priesters die een burn out hebben, niet gelukkig zijn of conflicten hebben op hun werk. Vanuit de bisdommen Utrecht en Rotterdam worden priesters regelmatig naar haar doorgestuurd. "Ik heb een andere rol dan een geestelijk leidsman, al sta ik ook actief in de katholieke Kerk, bijvoorbeeld als vrijwilligster. Daarbij speelt zeker mee dat ik een vrouw

ben. Het is moeilijk voor mannen zich naar elkaar echt bloot te geven. Vrouwen vragen vaak meer door op gevoelsniveau. De priesters die ik spreek zeggen daarom veel te hebben aan het contact met vrouwen, bijvoorbeeld in hun contact met echt)paren. Pas als je gaat delen wat er in je speelt, wordt het zichtbaar voor jezelf. Wat je niet erkent voor jezelf, kun je ook niet veranderen." ■

Eugène Brussee

Landelijke Instelling Stichting Hulp & Recht

De rooms-katholieke Kerk in Nederland kent sinds 1995 de landelijke instelling 'Hulp & Recht'. Deze is opgericht door de bisschoppen en leidinggevenden (hogere oversten) van religieuzen (paters, broeders en zusters). De instelling wil hulp en recht bieden aan mensen die het slachtoffer zijn geworden van seksueel misbruik door priesters, religieuzen en kerkelijk werkers.

Telefoon 0900 - 8998411 (Meldpunt);
06 - 14 66 18 58 (Kantoor)
e-mail beleidsmedewerker@hulpenrecht.nl
Postadres Postbus 13277; 3507 LG Utrecht

De katholieke kerk in de Verenigde Staten werd rond 2002 al opgeschrikt door gevallen van seksueel misbruik van minderjarigen. Duizenden priesters werden aangeklaagd en de kerk betaalde 533 miljoen dollar aan compensatie aan de slachtoffers (NRC Handelsblad, 27 februari 2004). Nu komen in Nederland en België soortgelijke verhalen boven tafel. Wat kunnen we leren van de Amerikaanse ervaringen?

Seksueel misbruik: Openheid is de enige manier tot heling

De Amerikaanse cijfers van het seksueel misbruik door priesters zijn ronduit ontluisterend. Wie even op internet rondsurft, stuit op nog meer pijnlijke cijfers en verhalen, verhalen die inmiddels ook zaken betreffen die zich dicht bij huis hebben afgespeeld. De rooms-katholieke kerk staat volop in de media-schijnwerpers en helaas niet met vreugdevol nieuws. Het roept veel emoties op. Grote én kleine wonden spelen op. Ik word regelmatig aangesproken op 'verjaardagen en partijen' - en op het schoolplein of langs de lijn van het voetbalveld - naar aanleiding van de onverkijkelijke berichtgeving in de media. Felle verwijten volgen meestal. Vaak voelt het alsof een diepe, persoonlijke pijn eindelijk van zich doet spreken, een pijn die er maar al te vaak in resulteerde dat mensen zich van de kerk afkeerden. En wat kan ik zeggen? Ook ik heb mijn herinneringen. Aan die emotionele ontboezeming bijvoorbeeld, jaren geleden, van een jonge student, die dacht op een pastorie een veilige haven gevonden te hebben. Aan een collega, die onlangs in de kranten las over een geestelijke die hij in zijn jeugd goed had gekend. Sommige voorvallen kwamen hiermee in een geheel ander daglicht te staan. Zijn goede herinneringen aan de zeeverkenner zijn voorgoed bezoedeld. Zijn onschuld besmeurd.

Noden slachtoffers centraal

We hebben allemaal onze eigen geschiedenis en onze eigen verhalen. We zijn in een pijnlijk proces beland, een proces waarin veel dingen naar boven komen die we eigenlijk liever niet willen weten. Toch is openheid de enige manier tot heling, zoals ook de bisschop schrijft in zijn derde brief over dit onderwerp en zoals ook de ervaringen in de Verenigde Staten hebben geleerd. Wie bijvoorbeeld de website van het bisdom Boston bezoekt, vindt

een apart onderdeel dat helemaal is gewijd aan seksueel misbruik. Er staat ter introductie: "Open communicatie is een essentieel onderdeel van het genezingsproces en het is onontbeerlijk om het vertrouwen van de gemeenschap te herwinnen, een gemeenschap die zwaar verwond is door het zwijgen in het verleden." Het bisdom Boston wil daarom een volledig beeld geven van haar reactie op deze crisis, van de voortgang die wordt gemaakt én van haar beleid om misbruik van kinderen door priesters en geestelijken voortaan te voorkomen. Zo kunnen slachtoffers zich via de website melden. Er is een gratis telefoonnummer dat zij kunnen bellen, maar zij kunnen ook via e-mail hun verhaal kwijt. Er is een speciale gedelegeerde aangesteld tot wie zij zich kunnen wenden, maar ze kunnen op de website ook vinden tot welke instantie ze zich kunnen richten als ze officieel aangifte willen doen. Daarnaast heeft het bisdom protocollen en richtlijnen opgesteld die de omgang met minderjarigen regelen. Deze protocollen zijn bedoeld om minderjarigen te beschermen en zijn gericht op het voorkomen van misbruik. Ze zijn op de site na te lezen. Steeds zijn de noden van de slachtoffers uitgangspunt: "We realiseren ons dat deze regelingen onvoldoende zijn om de emotionele en spirituele schade te compenseren die de slachtoffers en hun familie hebben geleden. We blijven ons daarom verantwoordelijk voelen voor de slachtoffers en zullen hen helpen

Onze bisschop, mgr. Punt, verzoekt iedereen die daaraan in dit verband behoefte heeft, contact met het bisdom op te nemen. Zie hierover het kader op pagina 7.

deze wonden voor, tijdens én na de officiële processen te helen door therapie voor hen te blijven betalen." Hier raken ze een belangrijk punt: de noden van de slachtoffers staan centraal, niet meer de belangen van de Kerk. Die resulteerde maar al te vaak in een doofpotcultuur. Bisschop Punt schrijft hierover: "Alleen volledige openheid kan heling brengen voor de slachtoffers, maar ook voor de Kerk zelf." Ik hoop van harte dat wij dat als gemeenschap met elkaar kunnen opbrengen. Twee weken na Pasen kwam ik onze pastoor tegen in het dorp. Hij vertelde dat hij dit de moeilijkste Pasen uit zijn hele leven had gevonden, maar dat er een paar dagen na Pasen een groot gevoel van vertrouwen over hem kwam. Op die genade wil ook ik graag vertrouwen. ■

Margot de Zeeuw

Open communicatie is onontbeerlijk om het vertrouwen van de gemeenschap te herwinnen.

Seksueel misbruik: de situatie in ons bisdom

Eind april schreef mgr. Punt een brief naar de priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers en catechisten van ons bisdom. Daarin geeft hij een 'update' van de stand van zaken rondom het seksueel misbruik en de aanpak hiervan in ons eigen bisdom. In het vorige nummer van Samen Kerk berichtten we u al over de instelling van de diocesane vertrouwenscommissie. Tot nu toe zijn daar twaalf meldingen binnengekomen. Vijf daarvan betreffen ons bisdom. De andere meldingen betreffen mensen die in ons bisdom wonen, maar elders in de kerk misbruik hebben ondergaan. Inmiddels zijn er met zeven betrokkenen gesprekken gevoerd, onder meer door de bisschop zelf. Hij schrijft daarover: "De indringende gesprekken hebben we als zeer heilzaam ervaren. De betrokkenen geven aan het meest behoefte te hebben aan erkenning en openheid."

Voor de bisschop en de leden van de vertrouwenscommissie staan de noden van de slachtoffers centraal: "Centraal staat voor ons steeds de vraag: 'Wat kan de Kerk voor u doen om u te helpen het aangedane leed te verzachten?' Indien, ondanks verjaring, aangifte verlangd wordt, zal hieraan worden voldaan."

De bisschop roept op openheid te betrachten en mensen aan te moedigen met hun verhaal naar buiten te treden: "Alleen volledige openheid kan heling brengen voor de slachtoffers, maar ook voor de Kerk zelf." Wie daaraan behoefte heeft, kan contact opnemen met het bisdom, kanselier Eric Fennis, telefoon 023 5112600. De volledige tekst van de brief kunt u nalezen op de website van het bisdom: www.bisdomhaarlem.nl ■

Bisschop Punt:
"Alleen volledige openheid kan heling brengen voor de slachtoffers, maar ook voor de Kerk zelf."

Bavodag

Zaterdag 6 april werd de deze jaarlijkse Bavodag weer gehouden met dertienhonderd jongeren uit het hele bisdom hun begeleiders en talloze vrijwilligers.

Behalve dat het een dag is van veel spektakel en plezier, geeft het de jonge kinderen die op een beslissend keerpunt in hun leven staan: van de basisschool gaan ze naar het middelbaar onderwijs - een unieke mogelijkheid om de universaliteit van de katholieke Kerk te leren ervaren, met zoveel leeftijdgenoten. En dat allemaal rond het belangrijke moment van hun vormsel, de eerste keer dat ze

bewust ja zeggen tegen het geloof en door de handen van de bisschop, of namens hem de priester, de heilige geest ontvangen.

Meer dan woorden zeggen beelden iets van zo'n bijeenkomst, die, zo blijkt uit reacties van jongvolwassenen, een blijvende indruk maakt. ■

Bavodag 2010

De Bavodag in de Bavokathedraal in Haarlem is een dag voor vormelingen uit het Bisdom Haarlem. Er is van alles te beleven: theater, spellen, een gewelventocht, een zintuigentest. Er is een brassband, er zijn volwassenen die vertellen over hun beroep en hun roeping

Het is een woelige tijd voor kerk en wereld. Het schip van de kerk kraakt en kreunt onder zwakheid en zonde van enkele van haar eigen opvarenden. Het is niet nieuw. Het heilsplan van God is altijd bedreigd geweest van binnenuit en van buitenaf. Christus zelf werd veroordeeld en gedood door de machthebbers van zijn tijd, maar Hij moest ook lafheid, verraad en verloochening ervaren van zijn eigen volgelingen. En zo is het gebeven, 2000 jaar lang. Juist in deze tijd is het goed te beseffen wat er allemaal al gebeurd is, en hoe de Heer zijn volk toch trouw bleef.

Onderweg naar het Beloofde Land

Van buitenaf werd de jonge kerk al meteen wreed vervolgd door de Romeinse keizers. Later trok de opkomende Islam tegen haar ten strijde, vernietigde haar in Noord-Afrika en in het Midden-Oosten, en stond in de zeventiende eeuw voor de poorten van Wenen. Tijdens de Franse Revolutie werden vrijwel alle priesters in Frankrijk gevangengezet, gedood of moesten vluchten. Op het altaar van de Notre Dame in Parijs werd een publieke vrouw neergezet en heiligschennend aanbeden als godin van de rede. In de vorige eeuw probeerden een agressief atheïsme en communisme het geloof in God en Christus uit te roeien in de halve wereld. In Tsjechoslowakije werden in 1956 in één nacht alle priesters en religieuzen in het hele land opgepakt en naar concentratiekampen vervoerd. Uit alles is de kerk toch steeds weer opgestaan, en het volk is verder getrokken. Ook nu nog worden miljoenen christenen wereldwijd vervolgd. Ik heb er de vorige keer over geschreven.

Maar ook van binnenuit is er altijd zonde en verval geweest. Al in de eerste eeuwen raakte de kerk verstrikt in een felle interne geloofsstrijd, met veel geweld. Rond het jaar duizend brak de christenheid door kleinmenselijke machtspolitiek uiteen in een Oosterse en Westerse Kerk. In de dertiende eeuw ging zij bijna ten onder door verwereldlijking en hebzucht van haar eigen herders. In de zestiende eeuw werd het Lichaam van Christus in het Westen verscheurd door wrede godsdienstoorlogen en onderlinge vervolging. Een boodschap van geweldloosheid, vergeving en liefde moest het keer op keer afleggen tegen zwakheid en zonde van sommigen van haar eigen aanhangers. Maar toch heeft de Geest van Christus haar nooit verlaten. Hij blijft zijn volk trouw,

ook al is het ontrouw. De kerk blijft zijn Mystieke Lichaam, ook al is het gewond. In haar blijft Hij redding en vergeving schenken. Alle eeuwen door heeft zij ook Gods Woord en Wijsheid bewaard en uitgedragen. Alle eeuwen door heeft zij talloze heiligen voortgebracht. Alle eeuwen door hebben ook honderdduizenden priesters, religieuzen en leken in grote delen van de wereld de zorg op zich genomen voor zieken en melaatsen, voor weduwen en wezen, en vrijwel al het onderwijs verzorgd. Tot nu toe. Ook dat hoort bij de realiteit van onze Kerk.

En hier zijn we dan na 2000 jaar. Na een periode van enorme bloei van bijna 100 jaar, vanaf 1850, waarin de Nederlandse kerk vele duizenden missionarissen uitzond over de hele wereld en 90% van alle kerken in ons bisdom werden gebouwd, begon na de Tweede Wereldoorlog de vlam te kwijnen. Het bouwwerk stond nog in volle glorie, maar het was van binnen broos geworden. Het vuur leek eruit. Het concilie wilde nieuw elan brengen. Het was zeker nodig, maar ook dat kon de neergang niet stoppen. We kwamen in een tijdperk van geloofsafval en polarisatie. En nu beleven we het einde van ook dit tijdperk. De crisis van deze dagen beschouw ik dan ook niet alleen als een beproeving, maar ook als een kans, als een nieuw begin. Je kunt niet goed verder als je nog onverwerkte schuld met je meedraagt. Dat weten we ook van onszelf. Als je een donkere plek hebt in je hart, waar niemand bij mag, zelfs O.L. Heer niet, dan verlamt het je hele wezen. Het moet eruit. Dat geldt ook voor de kerk. Deze tijd vraagt van haar, van priesters en gelovigen, ook een ja in verdere moedige stappen naar een vuriger geloof, een heiliger leven, naar verzoening en eenheid, aller-

erst tussen christenen onderling. Verschillen zijn er en kunnen we niet negeren, zonder onrecht te doen aan de integriteit van kerk en gelovige. Maar ze verhinderen ons nergens om samen op te trekken. Dit jaar vieren we Pasen in Oost en West op dezelfde datum. Maar dat is een uitzondering. Meestal zijn de oriëntaalse en orthodoxe kerken een of twee weken later. Dat gaat terug op oude strijd over kalenders en stand van de sterren, maar bovenal op eigen gelijk. Het is een nutteloze verdeeldheid die het hart van Christus verwondt. Als het niet anders kan, vind ik dat wij als westerse christenheid moeten buigen, en ons aansluiten bij de oosterse datum. Het zou een concreet teken van verzoening zijn.

Dit is geen tijd van afwachten, van voorzichtige diplomatie of naïeve onbekommerdheid. Niet voor kerk en christenheid, maar ook niet voor de mensheid als geheel. De problemen en gevaren zijn te groot voor onverschilligheid. Problemen in de natuur, in economie en politiek, in het morele en geestelijk

leven van mensen. De Heer wil ons ook in al deze concrete dingen tegemoet komen door de kracht van zijn Geest en bescherming van Zijn en onze Moeder. Maar daar is een eerste stap van ons nodig. We staan op de drempel van een nieuw tijdperk. De eerste zwaluwen zijn al zichtbaar. Als de mensheid bereid is tot ommekeer en verandering van leven, dan zullen we Gods wonderen zien. Als we het niet doen, dan zal de omwenteling toch komen, maar doorheen veel strijd en pijn. Hoe dan ook, een nieuwe tijd gaat komen. Vele serieuze profetische stemmen kondigen het aan. En daarbovenuit, voor ons allen, voor ieder die zijn hoop op Christus stelt, is er de belofte van opstanding tot onvergankelijk leven en onvatbaar geluk in Gods eeuwig koninkrijk. Moge die belofte ons in deze dagen vreugde geven, en de vlam van geloof, hoop en liefde in ons aanwakkeren. ■

+ Jozef M. Punt
Bisschop van Haarlem-Amsterdam

Kerkengek

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. We kregen een reactie uit 't Veld, waar men erg trots is op de kerk.

Aan de Westfrieese Omringdijk

De omringdijk

Steeds meer fans zijn er van de Westfrieese Omringdijk. De geschiedenis van die dijk gaat terug tot de Middeleeuwen. In het jaar 1280 wordt onder Floris V iedereen schatplichtig die binnen de Omringdijk land bezit. Er ontstonden dorpen langs de dijk: Winkel, Kolhorn, Barsingerhorn, Schagen, Medemblik en Hoorn. Binnen de grote dijk waren er kleinere poldertjes. Het onderhoud van dat geheel vergde veel samenwerking. Misschien dat daardoor de saamhorigheid is ontstaan die de dorpen in deze streek nog steeds kenmerkt. Dorpen in die streek zijn Zijdewind, Moer (= moeras) beek, De Kampen, De Weel (= binnenmeertje) en het onvolprezen 't Veld.

De regio West-Friesland is gekerstend door grote Ierse missionarissen als Willibrordus Bonifacius en Wulfram. Veel oude kerkgebouwen als de oude Ursula van Warmenhuizen, de kerken van Haringhuizen en Oudkarspel en de ruinekerk van Oude Niedorp zijn overblijfselen van het rijke roomse leven van vóór de Reformatie. Bij de overgang naar de nieuwe leer kwamen protesterende pastoors in het gevang in Schagen. Hun taak werd overgenomen door jongere geestelijken die zich om strategische redenen op het platteland vestigden. Op de grens van Oude en Nieuwe Niedorp groeide zo een nieuw dorp in de Velden, uit de kerkelijke nood geboren. Het bestaan van dit dorp wordt door de overheid min of meer genegeerd, maar de bewoners waren ijverig en 'de Clopjes' in het bijzonder. Clopjes waren dapperes dames die bij de katholieken aanklopten om te vertellen waar die zondag een dienst gehouden zou worden. Rond 1612 wordt in een van de huisjes van de concentratie woningen van de Clopjes een kamer ingericht als kapel en zo ontstond een parochie die onder leiding kwam van de fanatieke pastoor Cleerbesem. Hij was te ijverig en verdween in het beruchte gevang van Sonoy in de burch van Schagen. De

parochie bleef bestaan en had een groot werkgebied. Niet alleen de dorpen Nieuwe en Oude Niedorp en Winkel vielen onder 't Veld, maar ook grote stukken van Harenkarspel en Heerhugowaard. Later werden vanuit 't Veld in andere dorpen zelfstandige parochies gesticht.

De roerige eeuwen

Van welke kant je ook komt: van verre zie je de kerk boven het dorp oprijzen. En dan te bedenken dat het torentje slechts 35 meter hoog is. Tot 1996 was de toren het hoogste punt van het dorp. Nu is dat de windmolen van de gebroeders De Boer, die 40 meter hoog is. Het lijkt of de kerk er al eeuwen staat, maar dat is niet zo. Eerder was er een 'preekhuis' in Zijdewind. Dat is beroemd geworden door de vormselplechtigheid op 24 augustus 1649. Men zegt dat daar 3000 mensen uit het hele Westfrieese land op af gekomen waren. Vicarius Jacobus de La Torre, titulair bisschop van Efese (!) zou de plechtigheid gaan leiden. Maar de overheid had er oren van gekregen. Toen de schout en schepenen aankwamen, had de menigte zich in de boomgaarden verspreid. De woedende menigte sloot toen de soldaten op in de kerk en na enkele stokslagen kregen ze een vrije aftocht. De vormselplechtigheid ging niet door: de Vicaris met zijn assistenten waren inmiddels naar Heerhugowaard gevlucht. Als wraakactie werd het preekhuis gesloopt en zo heeft er tussen 1649 en 1730 in 't Veld en Zijdewind geen katholiek bedehuis gestaan. In plaats daarvan kwam een gereformeerd bedehuis waar niemand kwam. Later werd dat tot school verbouwd. In 't Veld was inmiddels in 1730 een bescheiden katholiek kerkje gebouwd. Het wordt beschreven als een ongezellig bouwwerk, maar er zouden betere tijden komen!

Pas in 1853 wordt een begin gemaakt met de bouw van de kerk waar veel 't Velders zich thuis zouden

gaan voelen. 1853 is het jaar van het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie; in die tijd was de situatie wat rustiger geworden. Men had geld bijeengekregen van het toenmalige ministerie van Waterstaat. Architect was Th. Molkenboer, die veel kerken in ons bisdom op zijn naam heeft staan (Overveen, Vogelzang etc.). De patroonheilige werd overgenomen van de oudere kerk van Nieuwe Niedorp: Martinus (316-397). In 1863 werd het godshuis gewijd door Mgr. Wilmer.

De inventaris

Het pronkstuk van de kerk is de preekstoel uit 1866. De firma Veneman uit Den Bosch had dit meubel vervaardigd en er goede sier mee gemaakt op een tentoonstelling van religieuze kunst in Parijs. Boven op het dak staat Christus, onder het baldakijn hangt een witte duif. De vier evangelisten staan rondom de kuip en Paulus met een kruis dat een omgekeerd zwaard is staat tegen de pilaar. In de panelen tussen de evangelisten staan de Bergrede, Jezus als twaalfjarige in de tempel en het Pinksterfeest afgebeeld. Aan de voet van het geheel staan vier kerkleraren uit de 4e, 5e en 6e eeuw: Ambrosius (met bijenkorf), Augustinus (met boek), Hiëronymus (met de leeuw) en paus Gregorius de Grote (met tiara). Op de trappen en heren der sieren tien engelen het geheel op. Tien, het getal van de woorden van God op de stenen tafelen. De preekstoel is de trots van de kerkgangers en het was voor ondergetekende een hele ervaring dat hij als jong priester in 1969 waardig geacht werd om tijdens een veertig uren gebed van af die preekstoel een predicatie te houden.

Het orgel dat de kerk siert komt nog uit de oude kerk; het werd echter vergroot in 1871. Een gelukkige omstandigheid was dat de firma Veneman, die ook de preekstoel had gemaakt, tekende voor de orgelkas. Uiteraard met een koning David in top. Onlangs is het orgel in de oude staat teruggebracht. Er kwamen in de kerk drie altaren van P.J. de Cuyper, die in 1859 ook het Martinusbeeld aan de buitenkant plaatste. Het pronkstuk werd het hoofdaltaar. Daarboven een

schilderij van de Blaricumse kunstschilder Oosterman uit 1927. Men ziet het verhaal van de Mis van Martinus. Kort voor die Mis had hij een bedelaar ontmoet die geen kleren aan had. De bisschop had zijn diaken opdracht gegeven kleren voor de man te kopen, maar die had dat niet gedaan. Toen de bisschop dat ontdekte trok hij terstond zijn eigen kleren uit en beval de diaken die naar de bedelaar te brengen, 'want' -zei hij- 'we moeten eerst de naakten kleden voor we de Heer kunnen ontmoeten'. Haastig kocht de diaken nieuwe kleren voor de bisschop die niet pasten, maar dat werd gecompenseerd door de mensen die hem tijdens de viering met hemels licht omstraald zagen. Uiteraard ontbreekt ook de voorstelling van Martinus als soldaat die zijn mantel in tweeën sneed niet. Dat schilderij is uit 1850. Aan de andere kant nog een schilderij van Martinus die de zieken verzorgt. Het hoofdaltaar zelf is echter niet meer het oude, maar dateert uit 1871 en is van de hand van de beeldhouwer Maas, die ook voor veel beeldhouwwerk van de kathedraal in Haarlem tekende.

Afscheid van 't Veld

Geheel ongebruikelijk besteed ik voor het vertrek ook aandacht aan de toiletten. Wie de sanitaire ruimten bezoekt treft daar toiletpotten aan die uit het Amsterdamse paleis op de Dam afkomstig zijn. Ze zijn daar bij de restauratie afgedankt, maar doen het nog goed. Weer buiten aangekomen werpen we een laatste blik op de toren. Het kerkbestuur heeft er heel wat zorgen aan gehad, maar hij staat nog fier overeind. Ook het uurwerk is weer in orde en sinds 1990 wordt het kruis verlicht. Het is opvallend hoe veel de mensen van 't Veld van hun kerk houden en hoe trots ze erop zijn. Wie de geschiedenis kent, begrijpt daar iets van. Maar we leven in andere tijden en zullen samen met alle mensen van goede wil een licht moeten zijn voor de wereld. Het Christusbeeld buiten herinnert er aan dat wij zijn handen moeten zijn. En met Martinus als patroon die ons inspireert om de naakten te kleden en de zieken te verzorgen moet dat wel lukken. ■

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem.

Afbeeldingen

1 Exterieur.

2 Interieur vanaf de orgeltribune.

3 Detail preekstoel: de Bergrede.

4 Martinus in zijn schitterend gewaad.

Gebruik is gemaakt van het boek 'Als een windvlaag over velden' uitg. Pirola 2000 en 'Heilige Huisjes' Religieus erfgoed in Noord Holland blz. 78-79 HDC Media 2008.

"Gekomen is uw lieve mei, Maria". De maand mei wordt traditioneel de Mariamaand genoemd. Haar oorsprong heeft te maken met de propaganda van de Jezuïeten in Rome. Een pater schreef een boek over Maria. Daarin spoort hij de gelovigen aan niet alleen over Maria te mediteren, maar ook om iedere dag van de meimaand een Marialied te zingen. Later stimuleerde de westerse kerk dit zeer om de mei-maand te benoemen en te bezingen. In veel kerken wordt in de meimaand de rozenkrans gebeden.

Al veel jaren wordt er in de regio HALE een gebedsestafette gehouden. Deze gaat van parochie naar parochie tussen Hemelvaart en Pinksteren, de zo geheten "novene voor Pinksteren". Elke dag komen parochianen in een van de zes regiokerken om 19.00 uur bij elkaar voor een

korte gebedsdienst ter voorbereiding op het Pinksterfeest, het geboortefeest van de kerk. Elke avond wordt er een kaars meer aangestoken op de negenarmige kandelaar, zodat met Pinksteren de volheid van het licht in hun midden brandt en zij als het ware het licht van Pasen zelf

uitstralen. Iedereen is welkom om zo biddend door de regio te trekken, om de saamhorigheid te versterken, om te bidden dat Gods Geest hen mag blijven inspireren. Zo leert men de buurtkerken kennen, elkaar te ontmoeten en zich biddend voor te bereiden op het feest van Pinksteren. Dit staat onder andere te lezen in de parochiebladen **Communicatie** van de **Willibrordusparochie** te **Heiloo**, de **Egmond**, **Rondom de Limmertoren** en **Akersloot onderweg**.

De **St. Jozefkerk** te **Bussum** roept haar parochianen op om vrijdagavond gezamenlijk de rozenkrans te bidden. 'Samen bidden maakt het gebed sterk' staat in het **parochieblad Bij de Tijd**.

Van Onderop

door Eleonora Hoekstra-Ros

De parochie **Onze Lieve Vrouw van de Allerheiligste Rozenkrans** in **De Goorn** krijgt op 9 mei een Mariakapel. Om de opening te vieren, organiseert de werkgroep Parochie Opbouw op 23 mei, eerste Pinksterdag, een fietstocht langs diverse Mariakapellen en -beelden in Koggenland. Er kan ook vanaf een aantal andere deelnemende Mariakapellen gestart worden. Voorafgaande aan de fietstocht is er om 10.00 uur een H. Mis. De parochie bereidt zich ook op een andere manier voor op de opening van de kapel. Er worden vijf avonden georganiseerd waarop de persoon Maria centraal staat.

Het parochieblad **R.-K. Parochie Heilige Maria, Sterre der Zee Den Helder en Julianadorp** meldt dat leden van de werkgroep de Vredeskerkers "het bloemetje van het altaar" regelmatig brengen bij een parochiaan die in blijde of in droevige omstandigheden verkeert. Dit wordt door de ontvangers steeds bijzonder goed gewaardeerd.

Een artikel in **Op de hoogte, het parochiebulletin voor Vogelenzang**, wijst parochianen erop dat er verlichte bordjes hangen in het kerkgebouw. In noodsituaties wijzen deze bordjes de uitgang. Ook heeft een aantal parochianen getraind met brandblusmiddelen en zich bekwaamd in ontruiming bij calamiteiten. Het zijn de "Bedrijfshulpverleners" van de kerk. Zodra zich een gevaarlijke situatie voordoet, trekken zij een hesje aan en moeten de kerkgangers de aanwijzingen volgen. Een ontruimingsoefening staat op de rol. Het parochiebestuur stelt allen gerust door te melden dat het niet tijdens een viering zal plaatsvinden.

In de **Parochieschakel** van de **St. Laurentiusparochie Oudorp/St. Pancras** wordt melding gemaakt van de actieweek van de Week Nederlandse Missionaris. Deze loopt van Hemelvaart tot en met Pinksteren en heeft als thema "Afrika opent je hart". Missionarissen en missionaire werkers leven tussen de mensen, zijn geworteld in de samenleving en voelen zich verbonden met de Afrikaanse gemeenschap.

De laatste pagina van het **informatieblad de Wijzer** van **St. Joseph - St. Jan de Doper - H. Pastoor v Ars** is bestemd voor de kinderpagina waar eens per twee maanden in de rubriek *Wat doen wij?* een uitleg wordt gegeven.

Leden van de werkgroep vertellen over hun activiteiten en op welke manier zij dit uitdragen. Deze keer staat er een artikel in over de kindercrèche. Het team van vrijwilligers vertelt hoe het de allerkleinsten verhalen vertelt over de vriendschap met Jezus, liedjes over God zingt en samen bidt, zodat ouders de gelegenheid krijgen om samen de H. Mis te vieren. Een heel team staat al jaren klaar om de kinderen (0 t/m 6 jaar) op te vangen. Voor de baby's is er een rustig plekje in de eigen maxicosi of kindervan. Naast de vertellingen is er vaak nog tijd om een knutselwerkje te maken.

Al jarenlang kent de katholieke kerk de traditie van het ziekenriduüm. In Hilversum vindt het ziekenriduüm plaats in de kerk van de **Emmausparochie** te **Hilversum**. In het parochieblad staat dat de traditie wordt voortgezet op 18, 19 en 20 mei a.s. Het is voor mensen die langdurig ziek zijn of door ouderdom niet of nauwelijks in de gelegenheid zijn een kerkdienst bij te wonen. Iedere dag is er een Eucharistieviering, een ziekenzegen, een handoplegging en een afsluitende viering. Daarnaast is er ontspanning en samenzijn.

Twee weken later wordt het ziekenriduüm Zwaag 2010 gehouden. Dit staat te lezen in het **mededelingenblad voor Katholiek Hoorn**.

Het **parochieblad de Voorloper** van **St. Johannes de Doper - Grootebroek** maakt melding van het 71ste ziekenriduüm dat op 1, 2 en 3 juni 2010 wordt gehouden. Deze dagen worden niet voor zieken en ouderen georganiseerd, maar een ieder die dat wil, kan en mag aan de dagen deelnemen. Het zijn dagen van ontmoeting, bezinning en ontspanning.

Het **infoblad Voortvarend** deelt speciaal aan de jongeren mee dat er een jongeren pelgrimstocht naar Santiago de Compostella in Spanje wordt gehouden van 11 - 21 augustus 2010. De pelgrimstocht naar het graf van de Heilige Jacobus spreekt bij velen tot verbeelding denkt de redactie

van **St. Augustinusparochie - Vijfhuizen**. Voor de één is de tocht uitsluitend een sportieve uitdaging of een boeiende cultuurhistorische onderneming, voor de ander, gelovig of niet, is het een intens beleefde spirituele ervaring. Er wordt een voorbereidings- en kennismakingsdag gehouden voor alle deelnemers. info@jongbisdomhaarlem.nl

Wie geeft hier de geest?

Pinksteren: de leerlingen van Jezus krijgen de geest. Ze overwinnen hun angst en rennen gedreven door een stormwind naar buiten. Ze getuigen van hun enthousiasme en gek genoeg worden ze verstaan en begrepen door alle pelgrims die op dat moment in Jeruzalem zijn. Ook door de Kretenzen, vertelt de eerste lezing uit het boek Handelingen (2,11) op dit feest. Kretenzen zijn inwoners van Kreta. Een paar jaar geleden waren wij op dat Griekse eiland. Het weer was mooi, de blauwe zee was schitterend en er was veel te zien. Maar wat heeft mij het meest verbaasd op Kreta? De taal, de woorden die je tegenkomt in het dagelijks leven. Als je theologie hebt gestudeerd, heb je ook het Nieuwe Testament in het Grieks leren lezen. Dat is belangrijk om de teksten goed te kunnen begrijpen. Bovendien handig als je op vakantie naar Griekenland gaat. Weliswaar verschilt het Nieuw-Grieks evenveel van het oude bijbelgrieks als het moderne van het middeleeuwse Nederlands, maar je kunt al die Griekse woorden wel herkennen.

Geloof ligt op straat

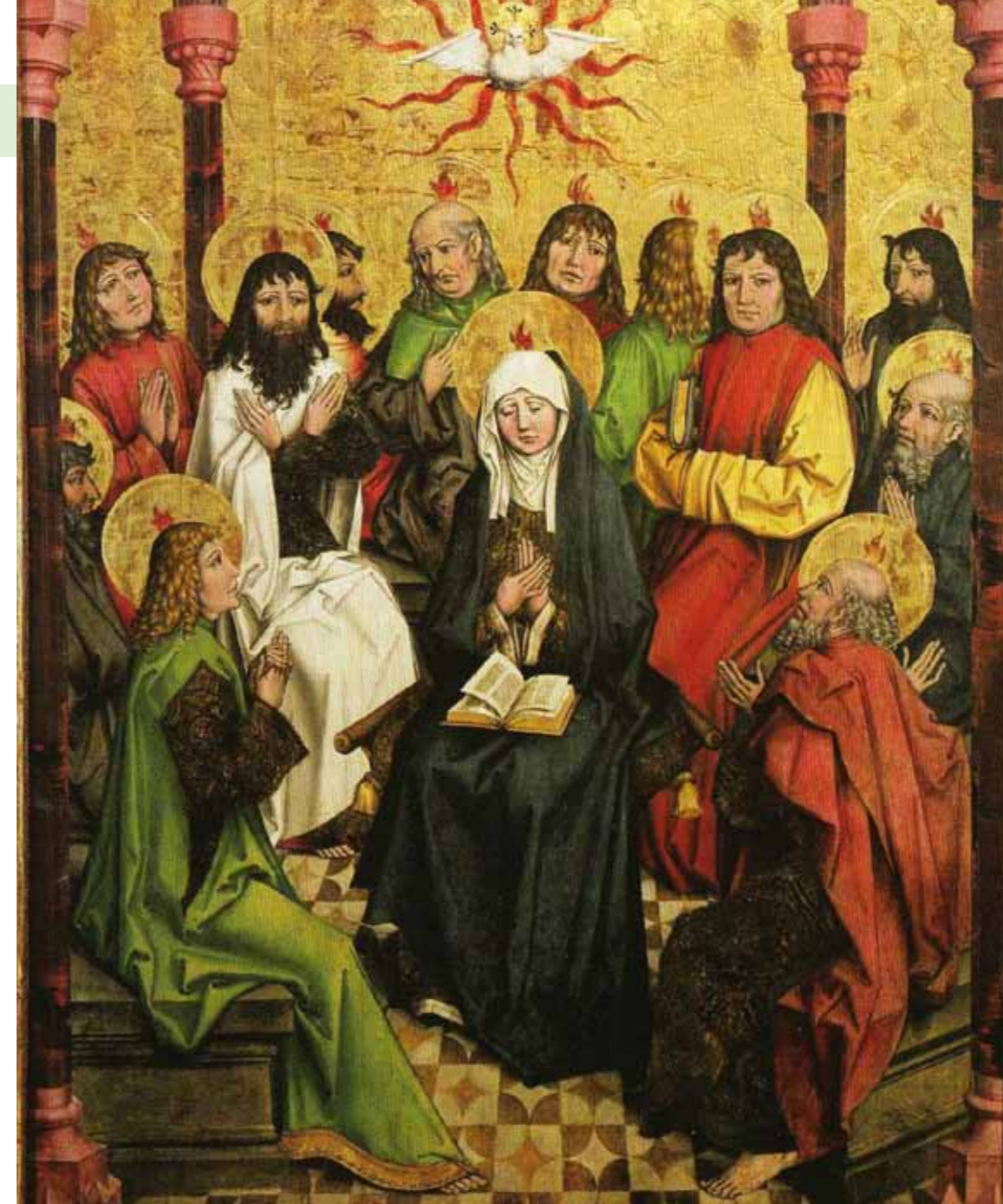
We kwamen aan op het vliegveld van Heraklion. Boven de deur naar buiten stond in grote letters te lezen "Exodos". Bij Exodos of Exodus denk ik aan het tweede boek van de bijbel, maar in Griekenland bedoelen ze er gewoon de uitgang mee. Op de straatnaambordjes las ik "hodos". Dat betekent "straat" of "weg" en dan denk ik aan de weg van Jezus, die wij allen moeten gaan. In Griekenland betekent het echter gewoon Rozenstraat of Kerkweg. Ik zag een auto rijden waarop geschreven stond "phoos kai echos – licht en geluid". Ik denk dan meteen aan het goddelijk licht en het geluid van de stem van God. De auto was echter gewoon een bestelwagen van een winkel in lampen en radio's. Bij het woord 'eucharistie' denken wij aan een Eucharistieviering, die dienst vol dankzegging. Maar op Kreta strijk je neer op een terrasje aan de haven, de ober brengt twee glazen wijn en je zegt in je beste Grieks "efcharisto! – bedankt!". Bij liturgische uren denken wij aan de tijden van de kerkdiensten.

Op het strand bij een stalletje waar men strandstoelen verhuurt, lees ik echter op een bord dat de "ores leitourgias – de liturgische uren" van 9 tot 6 zijn oftewel: de uren gedurende de dag dat men geopend is. Wat wil je: liturgie betekent allereerst gewoon "werk ván of vóór het volk". Wij zingen en roepen "Kyrie eleison! Heer ontferm U!" en roepen daarmee God onze Heer of Jezus aan. Kyrios betekent in Griekenland echter gewoon mijnheer. Dus "kalimera kyrios! – goedemorgen mijnheer!" zei de manager wanneer ik 's morgens de ontbijtzaal binnen kwam. En zo ging dat maar door.

Wat heb ik dus geleerd op het Griekse eiland Kreta? Dat de Pinksterboodschap luidt: het geloof ligt op straat! De kerkdeuren moeten open en we moeten naar buiten. We moeten onze angst en lamlendigheid achter ons laten en werk gaan maken van het leven zoals Jezus ons dat heeft voorgeleefd. Kunnen we dat wel? Durven we dat wel? Ja, dat kunnen we, want Jezus heeft ons aangeblazen met zijn heilige Geest, de Geest van God, horen wij met Pinksteren (Johannes 20, 19 – 23). Na Hemelvaart is Jezus niet meer lijfelijk onder ons. We zullen het zelf moeten doen. We zijn als het ware volwassen geworden en moeten op eigen benen staan. Dat kunnen we, want de Heilige, vurige Geest gaat met ons mee, inspireert ons. Die lieve Geest, die waait waar Zij wil, brengt ons vrede en zet ons aan om vrede te stichten waar we ook zijn, wie we ook zijn.

Talenten

Paulus vertelt ons in zijn eerste brief (hoofdstuk 12) aan de Jezus-mensen in de Griekse stad Korinthe hoe wij de geest, de kracht krijgen om dienstbaar te zijn. Ieder op zijn of haar eigen wijze, afhankelijk van de talenten die je hebt meegekregen. Dát we talenten hebben gekregen, leert Paulus ook. De een is wijs, zegt hij, een ander is een groot gelovige, een derde is sterk in het nabij zijn van zieken. Een vierde doet wonderen en er is er een, nou, dat is een echte profeet! Weer een ander heeft dóór wat goed of slecht is en er is er een, die moeilijke din-

Pinksteren geschilderd door Hans Leu de Oude (?) werkzaam rond 1500 in Zürich.

gen goed kan uitleggen en zo gaat het maar door. Rondkijkend in onze parochies zijn al die talenten ruim aanwezig in ons midden, maar worden ze wel herkend en erkend? Krijgen ze de ruimte? Pinksteren schreeuwt erom dat ze de ruimte krijgen! Als dat gebeurt, gaan we vervolgens aan de slag om de wereld waar we wonen een beetje leefbaarder te maken. We gaan gewoon door in de Geest van Jezus. Ons geloof moet de straat op ondanks dat onze kerk er behoorlijk gehavend bij ligt. Juist nu moeten de mensen merken dat wij van Jezus zijn. Dat zijn geest, de geest van God ons aanvuurt om op onze eigen wijze te werken aan een wereld waar het goed is om te leven voor iedereen, de minsten vooral! Heel bescheiden, nauwelijks opvallend, maar toch. Waar hebben jullie dat geleerd? vragen ze ons misschien. Op Kreta? Welnee, gewoon met Pinksteren, wanneer we aangevuurd worden door de Geest van God om door Jezus zo goed als God te zijn. Om te beginnen zing ik daarom in een mijn eigen woorden gebaseerd op Paulus' boodschap:

"Wie geeft hier de geest om dienstbaar en vrij voor aarde en mens als kerk te bestaan? Al zijn we verschillend Eén is het die werkt in alles en allen, Gods Geest waait ons aan!"

Aarzelen we nog? Vragen we ons af of het wel lukt nu Jezus niet meer bij ons is? Maar is dat wel zo? Vanaf Pinksteren vormen wij toch samen zijn Lichaam!? roept Paulus ons toe. Dus zing ik tenslotte:

"Naar verten omhoog wijst God ons een weg van gaven zo groot, de geest nooit gedooft. Geroepen tot lichaam van Christus de Heer, wij vormen de leden en Hij is het hoofd!"

Wie zingt er mee? ■

Ko Schuurmans

Kerken belicht

In zijn boek *Kerken* behandelt David Stancliffe, sinds 1993 bisschop van Salisbury, de gebouwen, de architectuur en de liturgie in Europa. Het boek is gebonden en oogt fraai. Hij neemt ons op zijn reizen ondermeer mee naar de Aya Sofia in Istanbul, de Notre Dame in Parijs en de Sint-Pieter in Rome. Met zijn kennis en expertise op kerkelijk gebied weet hij dankzij zijn vlotte schrijfstijl de aandacht goed vast te houden. Het boek verveelt niet, ook al gaat hij soms diep op de materie in. De foto's zijn goed gekozen en wisselen de tekst op een plezierige wijze af. Het boek heeft een logische indeling. Stancliffe's boek is onderhoudend en ondanks de vele technische details toch nergens irritant. Vragen als hoe kerken tot stand kwamen, wat de aspiraties van de grote kerkbouwers waren en hoe verschillende generaties in hun gebouwen uiting gaven aan hun veranderde opvattingen van hun relatie met God worden op boeiende en vakkundige wijze beantwoord. Bij mijn bezoeken aan diverse kerken en kathedralen merk ik dat dit boek langzaam maar onmisbaar is geworden.

Stancliffe weet feilloos geschiedenis, architectuur en liturgie met elkaar te verbinden. Dat is zijn verdienste. Nergens verliest hij de rode draad uit het oog. Wist u trouwens waarom kerkspitsen naar de hemel wijzen? En wat de boekdrukkunst voor de kerk betekende? Dat Nederland ontbreekt in dit boek is echter een gemiste kans. Maar de verhalen over kathedralen als Beauvais, Coventry en Ulm spreken tot de verbeelding. De romaanse stijl die vooral een geaard karakter kent en rijk versierd is neemt een bijzondere plaats in het boek in. En details als doopvonten, altaren en ambo's worden niet vergeten. Het boek geeft een goed inzicht in de drie-eenheid van gebouwen, architectuur en liturgie. Na lezing kijk ik toch anders aan tegen zaken als de hoogte, de vorm, de ramen en de plaats van kerken. Daarom vind ik dit boek met recht een aanwinst.

Paul Hofman

David Stancliffe, *Kerken*, Forte uitgevers, 2009, ISBN 978 90 58 77 812 3, € 29,95

Ode aan Gods eenvoud

Wie bouwt er nu een nieuwe abdij, aan het begin van de 21ste eeuw in Nederland? De zusters trappistinnen van Koningsoord durfden het aan. Even buiten het Gelderse Oosterbeek vonden ze de ruimte die zo schaars werd in het Brabantse Berkel-Enschot, waar ze vertrokken vanwege de oprukkende stad. Over deze plek en over de zusters die het aandurfden in deze tijd nog een nieuwe abdij te bouwen, verscheen onlangs *Ode aan Gods eenvoud*, geschreven door Arjan Broers, redacteur van de website van Dominicaans Nederland. Dit boek vertelt het verhaal van het nieuwe Koningsoord en van de plek waar het verrees. Want een eeuw eerder, in 1909, werd hier de Johanna-hoeve gebouwd: een experimen-

teel landbouwbedrijf dat ten onder ging aan de eigen ambities. Op deze plek ook kwamen op 17 september 1944 duizenden geallieerde parachutisten terecht, tijdens de operatie Market Garden. Op deze plek woonden na de oorlog broeders van Mill Hill: jongemannen die werden opgeleid tot technische duizendpoten om in verre missielanden te werken. Op deze plek lieten de zusters trappistinnen hun abdij bouwen: geheel volgens de principes die Bernardus van Clairvaux acht eeuwen geleden formuleerde en voorzien van de nieuwste milieutechnieken als aardwarmte en een eigen waterzuivering. De zusters bidden er zeven keer per dag, ze lezen en ze zwijgen er, ze werken er voor de kost en delen er hun leven, met elkaar en met talloze gasten. Zo zoeken en eren ze de Enige, Gods liefdevolle eenvoud, zoals het was in het begin en nu en altijd.

Thom Breukel

Arjan Broers, *Ode aan Gods eenvoud*, Valkhof Pers, 2010, ISBN 978 90 5625 300 4, € 12,50

Neem je toekomst in eigen hand!

Dit is een uitgave zoals ik nooit eerder in handen heb gekregen. Een boek waarin tieners persoonlijk worden aangesproken en kansen worden geboden om hun leven zinvol en succesvol te maken. Heel bewust heeft de auteur, Stedman Graham, ervoor gekozen, jonge mensen op weg te helpen een visie voor het leven te creëren en een plan op te stellen om die visie werkelijkheid te laten worden.

Het boeiende van deze studie (zo mag je het boek wel omschrijven!) is het volgende: Het gaat er niet zondermeer om succes in het leven te boeken. Wat al te gemakkelijk wordt geïnterpreteerd als: een belangrijke baan verwerven, rijk worden, algemeen geacht worden. De kern van je toekomst in eigen hand nemen is: je eigen waardevolle plaats zien te bereiken. En nogmaals: dat waardevolle is bijzonder belangrijk. Niet uit te drukken in geld. Wel te omschrijven in de plek die je als individu in neemt tussen de mensen met wie je te maken krijgt; met wie je moet samenwerken.

De auteur heeft het als een soort programma over Het Succesproces. Daar gaat hij systematisch mee om. Negen stappen werkt hij daarvoor uit. Die hij daarna zó uitpakt:

Als volgt worden die benoemd: 1) Check je identiteit, 2) Creëer je visie, 3) Stel je reisplan op, 4) Leer de verkeersregels, 5) Stap buiten de bestaande wegen, 6) Doorloop de seizoenen van verandering, 7) Stel je droomteam samen, 8) Win door een beslissing te nemen, 9) Houd vast aan je visie.

Talenten

Misschien vind ik van dit werk wel het belangrijkste aspect: de positieve instelling. Veel aandacht wordt bijvoor-

beeld besteed aan iemands talenten, die geschenken worden genoemd. Graham: "Als je aan die geschenken uiting geeft, zal de wereld zich voor je openstellen. Het ik heeft zijn eigen plaats, want relaties en privéleven zijn geen bijzaak." De tiener wordt hier aangespoord zijn doel na te jagen. Daarvoor worden hem ook steeds mogelijkheden gegeven. Naar mijn idee is Grahams werkwijze uitstekend. Aan de tiener wordt na het betoog in elk hoofdstuk een aantal vragen gesteld. Die hij vanuit zijn persoonlijke houding moet beantwoorden. Waarmee er duidelijk zicht komt op zijn houding en mogelijkheden.

De tiener die intens met dit boek omgaat, zal enorm groeien in zijn eigen identiteit. Allerlei aspecten komen aan bod. Opbouwen van eigen geweten, wilskracht, verbeelding en balans in het bestaan staat centraal. De hulp van mentors en rolmodellen wordt op hoge waarde geschat. Graham: "Voor mij persoonlijk helpt het om in God te geloven en me op Hem te kunnen richten als een bron van kracht." (Wat overigens niet betekent dat dit boek geschreven is vanuit een kerkelijke visie.)

Leidraad

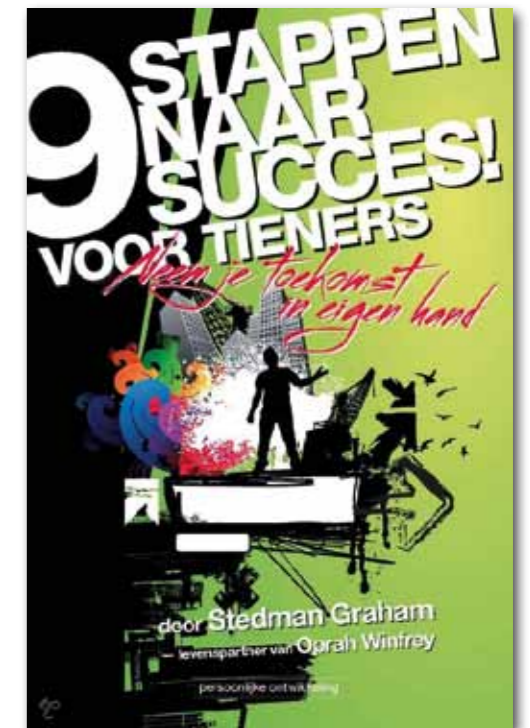
De bedoeling van de auteur is, jonge mensen verweer te doen verwerven tegen de verleidingen in het moderne bestaan: de verlokking van roken, alcohol, drugs en geweld. (Zie blz. 314). Het lijkt mij van enorm belang dat (wat oudere) tieners zich niet in hun eentje met dit bijzondere boek bezig houden. Wat kan het een uitstekende leidraad worden voor een groepje jonge mensen dat zich regelmatig gezamenlijk zet aan de geweldige uitnodiging om het eigen leven zin te geven, waardevol te maken; het te doen uitbloeien tot een bestaan dat ook anderen gelukkig kan maken. "Je hoeft geen coach of docent of

dokter of advocaat of zakenman te zijn om iemand te helpen. Kijk om je heen. Je kunt nu, op dit moment, mensen helpen." (blz. 310)

Dit boek is een enorme uitdaging voor de tiener, om zijn leven en dat van degenen met wie hij in relatie staat succesvol te maken!

Joke Forceville-van Rossum.

Stedman Graham, *Negen stappen naar succes voor tieners, neem je toekomst in eigen hand*. Den Dolder, 2010, ISBN: 978 90 7987 208 4, € 19,95

■■■■■■■ Het Sint-Jansmuseum in Noord-Scharwoude

Het museum in het Kloosterhof geeft een overzicht van het katholieke leven uit het verleden tot heden. Er zijn sier- en gebruiksvoorwerpen, kerkelijke kleding, zaken uit het onderwijs en devotie voorwerpen uit de katholieke gezinnen overzichtelijk tentoongesteld. Het museum is uniek in zijn soort en zeker een aanrader om eens te bezoeken!

Openingstijden: donderdag en vrijdagmiddag van 13.30 tot 16.00 uur. Groepen kunnen in overleg ook op andere momenten het museum bezoeken. Zij kunnen desgewenst gebruikmaken van een rondleiding.

Kloosterhof, Dorpstraat 512 /514, 1723 HG te Noord-Scharwoude, naast de R.-K. kerk Sint Jan de Doper. Website: www.kloosterhof-langedijk.nl E-mail: info@kloosterhof-langedijk.nl of museum@kloosterhof-langedijk.nl

Voor minder validen is een stoellift aanwezig. Er is voldoende parkeergelegenheid.

■■■■■■■ Radio Maria

Radio Maria Nederland & Vlaanderen zendt sinds 1 februari 2008 uit op de middengolf AM 675. Radio Maria maakt deel uit van de World Family of Radio Maria, een wereldwijd netwerk van katholieke radiostations. Radio Maria Nederland & Vlaanderen zendt 24 uur per dag programma's uit met onder meer gebed, bezinning en een dagelijkse eucharistieviering. Daarnaast geloofsondericht, uitleg van de Bijbel en de officiële geschriften van de R.K.-Kerk. Verder nieuws en actualiteiten uit Kerk en samenleving. Dit alles afgewisseld met – religieuze – muziek. U kunt de uitzendingen ook beluisteren via de website: www.radiomaria.nl

■■■■■■■ Afscheid Algemeen Directeur

De heer Guus van den Hout, algemeen directeur van Museum Catharijneconvent in Utrecht, heeft besloten per 1 mei 2010 zijn functie als bestuurder van het museum neer te leggen. Het algemeen directeurschap zal worden waargenomen door mevrouw Marieke van Schijndel, directeur bedrijfsvoering van Museum Catharijneconvent. Tijdens het directeurschap van de heer Van den Hout vond de totale renovatie en herinrichting plaats van het museumcomplex. In 2008 won het museum hiermee de *Special Commendation* van het European Museum Forum en werd de verbouwing als voorbeeld aan het Europese museale veld gepresenteerd. Hij breidde de collectie uit. Zo verwierf het museum in 2007 de rijke kunstverzameling van de Paulusabdij te Oosterhout en in 2008 de monumentale *Piëta* van kunstenaar Caspar Berger. Succesvolle tentoonstellingen onder zijn directeurschap waren o.a. *Schittering van de Tsaren* (2002), *Pracht en Praal van de Paus* (2003), *Allemaal Engelen* (2008) en *Lingam* (2010). De heer Van den Hout blijft werkzaam als adviseur voor de Pauselijke commissie voor het cultureel erfgoed.

■■■■■■■ Hare Majesteit Koningin Beatrix bezoekt première Passiespelen 2010

De première van de Passiespelen in het Noord-Limburgse Tegelen op zondag 16 mei zal worden bijgewoond door Hare Majesteit Koningin Beatrix. Voorzitter Wim Beurskens zei naar aanleiding van het verheugende nieuws, dat "het bestuur van de Passiespelen dolblij en bijzonder verguld is" en dat het "werkelijk hartverwarmend is, dat Koningin Beatrix ons de eer aandoet om de première met haar aanwezigheid luister bij te zetten". Deze koninklijke belangstelling zal de première van de 19e editie van de Passiespelen, die vanwege het vele nieuwe - regie, muziek, tekst, decor, kostuums - toch al bijzonder beloofd te worden, extra luister bij zetten. Een kroon op het werk van de vele honderden vrijwilligers. Koningin Beatrix bezocht eerder de Passiespelen in 1990. De vierjaarlijkse Passiespelen trekken dit jaar meer bekijks dan ooit: tot en met juli zijn er geen eerste-rangkaarten meer verkrijgbaar.

■■■■■■■ Bisschop condoleert Polen in Nederland

In een brief aan de Ambassadeur van Polen in ons land, dr. Januz Stanczyk, heeft de bisschop van Haarlem Amsterdam, mgr. Dr. J. Punt, zijn leedwezen betuigd met het noodlottig ongeval van zaterdag, waarbij onder bijna honderd mensen ook de president van Polen, Lech Kaczynski en zijn echtgenote Maria om het leven kwamen.

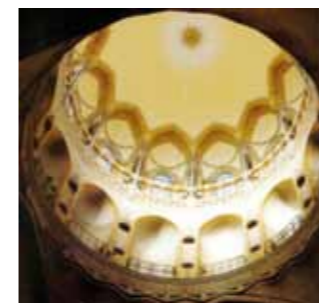
"Namens de gelovigen van het Bisdom Haarlem-Amsterdam wil ik u van harte mijn intens medeleven betuigen en u condoleren met dit grote verlies", schrijft de bisschop. "Mijn gedachten gaan uit naar alle in Nederland wonende en werkende Polen, bijzonder hen die verbonden zijn aan de katho-

lieke Poolse Gemeenschap in Amsterdam." De bisschop zegt zijn gebed toe voor de zielenrust van de omgekomenen en voor Gods kracht en sterkte voor de nabestaanden en het hele Poolse volk.

De Bisschop heeft zijn medeleven betuigd met de Poolse Gemeenschap in Amsterdam en een krans laten bezorgen voor het tijdelijk monument voor de slachtoffers in de Pauluskerk.

De hulpbisschop zal ons bisdom vertegenwoordigen bij de herdenkingsdienst voor de omgekomen Poolse president in de Pauluskerk in Amsterdam Osdorp. Er is naast een condoleance aan de ambassadeur ook een condoleance gestuurd naar het Militair Ordinariaat in Polen. De Legerbisschop (Mgr. Platszki) is een van de dodelijk verongelukten.

■■■■■■■ Gewelventochten in de St. Bavo Kathedraal

Op zondag 9 mei 2010 werden de gewelven, de koepel en de torens van de St. Bavo Kathedraal aan de Leidsevaart voor publiek geopend. Een spannende tocht over krakende plankieren, door donkere spelonken en langs vochtige wenteltrappen, brachten de bezoekers op verborgen plekken in deze prachtige kathedrale

basiliek. De overgangen van kleine gangen naar verbluffende uitzichten (zowel binnen als buiten de kerk) zijn uitermate spectaculair. Aangekomen bij de klokken in de torens konden de bezoekers genieten van een fantastisch uitzicht over Haarlem en verre omstreken. Enthousiaste gidsen vergezelden alle belangstellenden op een ontdekkingsreis langs 110 jaar Haarlemse historie, kerkelijke bouwkunst en religieuze symboliek.

■■■■■■■ Priesters aartsbisdom bezoeken Tiltenberg

Een groep priesters van het aartsbisdom Utrecht bracht op maandag 10 mei een bezoek aan grootseminarie de Tilten-

berg, onder leiding van hulpbisschop mgr. Woorts. In de kapel van De Tiltenberg celebreeerde het gezelschap, samen met de rector van De Tiltenberg en enkele priester-docenten, de Eucharistie. Aansluitend baden zij met de studenten het mid-daggebed. Met ingang van het komende studiejaar zullen studenten van het aartsbisdom hun opleiding gaan volgen in Vogelenzang.

**Adverteren in SamenKerk of in de
Naamlijst van Bisdom Haarlem?**

0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl

Wereldwijd

'God schrijft recht met kromme lijnen' is een Braziliaans gezegde dat wordt gebruikt om aan te geven hoe tegenslagen, in het werk of in de persoonlijke sfeer, soms verrassend kunnen uitpakken. Brazilianen willen ermee zeggen dat omstandigheden die mooie plannen of soms al behaalde resultaten teniet lijken te doen, zich vaak blijken te vertalen naar geheel nieuwe, prachtige ontwikkelingen die in iemands stoutste dromen niet haalbaar leken.

God schrijft recht met kromme lijnen

Deze uitdrukking is tekenend voor het levensverhaal van Henk Helsloot, priester van het bisdom Haarlem. Als één van een tweeling werd hij op 12 februari 1930 in Aalsmeer geboren, in een gezin dat uit negen kinderen zou komen te bestaan. Al vroeg was het zijn meest vurige wens zich op sociaal terrein te kunnen richten. Zijn vader en vooral zijn moeder hebben hierbij als voorbeeld gediend. In die tijd was sociaal werk voornamelijk het domein van de kerk en het was dan ook vanzelfsprekend dat Henk op 12-jarige leeftijd de priesteropleiding ging volgen. Na 12 jaar studie, eerst aan Hageveld en vervolgens aan het Groot-Seminarie Warmond, werd hij met nog een dertigtal klasgenoten door Mgr. Huibers tot priester gewijd.

Bestrijden armoede

In het verlengde van zijn interesses wijdde hij zich onder meer aan het oprichten en activeren van jongerenwerk. In Heiloo kwam zijn liefde voor de Derde Wereld definitief boven drijven.

Hij wilde veel meer, hij wilde zich richten op kansarme jongeren en het bestrijden van armoede. Daarom vroeg hij aan de toenmalige bisschop toestemming om te mogen gaan werken in een ontwikkelingsland. Dat werd echter geweigerd.

Maar uiteindelijk na tien jaar werk in vier geheel verschillende parochies, mocht hij van Mgr. Zwartkruis naar Brazilië vertrekken. In de parochies waar hij priester was, heeft hij altijd zijn passie voor sociaal jeugdwerk tot uitdrukking kunnen brengen in prachtige projecten, ondanks tegenwerking en belemmeringen die hij op zijn pad trof. Bij zijn afscheid zei hij: *"Ik moest weg. Ergens op deze wereld moet ik een plekje kunnen vinden waar ik wél alle remmen los kan gooien. Waar ik mijn idealen kwijt zal kunnen."* Henk vertrok op 12 juli 1967 per boot naar Brazilië.

Met groot Braziliaans enthousiasme werd hij onthaald in Poá, waar pater Simon Switzar de zogenoemde Reino da Garotada leidde, een centrum

Pater Henk met kinderen van het Centrum na de viering.

voor voornamelijk weeskinderen. Na er enkele maanden meegedraaid te hebben, maakte hij kenbaar liever het Braziliaanse volk goed te leren kennen en zich de taal eigen te maken. Hij kreeg via de bisschop van São Paulo een heel armoedige, nieuwe wijk toegewezen: Jardim Popular. Daar stond wel een kerkje, maar waren alle overige voorzieningen afwezig. Het bleek een omgeving om in het zweet des aanschijns te werken. Er woonden enkele tienduizenden parochianen in de smerigste armoewijken. Henk verzorgde er vier missen per zondag, twee per kerk, eigenlijk twee parochies tegelijkertijd. Maar vooral hielp hij de bewoners, mensen in uiterste nood.

Vakcursussen

Met grotendeels geld van de Vastenactie en veel steun vanuit Hilversum wist hij er een terrein bij de kerk te bemachtigen en zette daar zijn eerste Braziliaanse project neer. Hij liet een gemeenschapszaal voor de parochianen bouwen, waarin tegelijkertijd vakcursussen gegeven werden om de enorme werkloosheid te lijf te gaan. Door tegenwerking van de gemeente São Paulo en een grootgrondbezitter kon Henk zijn plannen in Jardim Popular niet verder verwezenlijken en nadat hij een Braziliaanse priester bereid had gevonden om de parochie over te nemen, vestigde hij zich op verzoek van de bis-

schop in de plaats waar hij tot op heden, is gebleven: Capão Bonito. Hier heeft 'Padre Henrique' zijn passie ten volle in dienst van God en mens kunnen stellen.

Bij zijn aankomst trof hij een stad van 60.000 inwoners, waar een gigantische werkloosheid heerste en een al even hoog kindersterftecijfer. In het centrum van de stad stond één kerk, de buitenwijken telden totaal 28 kapelletjes. Met onverminderd doorzettingsvermogen is hij ook hier aan de slag gegaan, met zichtbaar resultaat! Hij bouwde er drie nieuwe kerken die tot op de dag van vandaag vol zitten. Hij verwierf een stuk land van 7 ha. en startte een centrum voor de opvang van totaal verwaarloosde en verarmde kinderen tot een jaar of twee. Hij organiseerde er beroepsopleidingen voor volwassenen, waarbij een staatsdiploma te verdienen viel en waardoor de kans op werk aanzienlijk werd vergroot. Tot zijn 75e jaar heeft Henk Helsloot de parochie geleid. Het centrum "Centro de Assistência Social" is onder zijn leiding uitgegroeid tot een alomtgewaardeerd onderkomen, waar nu dagelijks meer dan 500 kinderen in verschillende leeftijdsgroepen komen. Op www.bisdomhaarlem.nl onder Missie leest u meer over het project "Centro de Assistência Social". ■

Bewerkt door Raphaël Soffner

Bij de poort van het Centro Social.

De kleuterschool (pre escola).

Priester bisdom Haarlem onderscheiden

Voor Henk Helsloot is 18 april 2010 een dag geworden die hij niet licht zal vergeten! Overgekomen uit 'zijn' Brazilië, waar hij ruim 40 jaar werkzaam is, om te vieren dat het door hem gestichtte en geleide sociaal centrum 35 jaar bestaat, werd hij verrast toen hij door de burgemeester van Amstelveen de versierselen van "Ridder in de orde van Oranje Nassau" kreeg opgespeld.

Pater Henk afgelopen 18 april 2010 geridderd.

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG
 sinds 1966 een vertrouwd gezicht
 voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
 Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
 www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU uitvaartverzekeringen

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden

Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
 Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
 Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
 mob. 06-539 691 11 | info@begraafplaatservice.nl

Vreker
Begraafplaatservice BV

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

Week Nederlandse Missionaris 2010
 13 t/m 24 mei 2010

Steun missionarissen en missionair werkers via giro 676 in hun strijd tegen armoede en conflict.

HERHAAL OPENT JE HART

Mensen met een Missie
 www.weeknederlandsemissionaris.nl
 De uitvoering van de Week Nederlandse Missionaris is toevertrouwd aan Mensen met een Missie.

DE TILTENBERG

Denk je erover priester te worden?

Kijk eens op www.tiltenberg.org of kom langs op De Tiltenberg!

Het Grootseminarie vraagt uw steun!

Als u ons wilt steunen met uw gebed, stuur ons dan bericht dat u lid wordt van de gebedskring (gratis). Wilt u ons ook financieel steunen? Dat is zeer welkom. Voor de opleiding en de studiebeurzen van de seminaristen is veel geld nodig. U kunt uw bijdrage overmaken op gironummer 54 64 t.n.v. het Grootseminarie te Vogelenzang.

Grootseminarie St. Willibrord

Zilkerduinweg 375
 2114 AM Vogelenzang
 telefoon 0252 345 345
www.tiltenberg.org

'n beetje crypto

Horizontaal

1 protestleuze? 7 zuilengang, waardoor je stap voor stap wijsgerig wordt 8 om te beginnen zet elk vijftig in 10 zo is het in Engeland 11 daar heb je mooi zilver mee 12 zit die voor niets onder je sportschoen 14 Griekse geschenken voor Theo en Thea 16 het beklimmen van de Mount Everest? 18 nog maar even terug 19 geen dooier voedsel denkbaar... 20 ...naar onze bescheiden mening 21 een beamer zegt dit vaak 23 leraar, die maar een halve baan wil, om tijd over te houden voor sport

Verticaal

1 zijn met een rozenkrans te verdienen 2 afgevaardigde landen 5 Rembrandt hield van dit kraswerk 4 geeft mijn muis als ie het moeilijk heeft 5 kortom: kijk daar maar 6 daar wil ik wel een foto van maken 9 wij smikkelen van een doelpunt, zo te horen 11 hij begint arrogant te worden volgens Koot & Bie 13 doe maar heel zachtjes 15 onderofficier 17 ik doe het voor de helft 21 voor het angelus van twaalf uur 22 kort gezegd is 22 er ook een!

1		2	3	4	5		6
		7					
8	9		10				11
12		13		14	15		
16			17				
18			19				20
		21			22		
23							

Prijswinnaars maart 2010

Mevr. J.M.A. Geukers, Haarlem
 N. Manshanden-Oud, Hoogkarspel
 M.G.M. Westerbeek, Diemen

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat
 Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

K	U	N	S	T	K	O
N	S	T	E	K	O	
A	F	E	G	D	O	
L	O	T	G	E	V	A
F	O	K	N	E	U	S
U	I	A	Z	W	T	
I	N	A	E	S	E	
F	O	K	S	T	I	E

Oplossing maart 2010

- We prijzen alle mooie en originele kaarten, waarop de oplossingen worden aangedragen. Het is steeds weer een kleurrijk schouwspel, als je tenminste de wreed afgescheurde stukjes Samen Kerk - die er ook tussen zitten – even wegdenkt!
- We zien alles weer met spanning tegemoet. En... doe er maar eens wat humor bij. Daar hebben we de laatste tijd grote behoefte aan.

Tienerkamp Heiloo

Kom ook naar het tienerkamp! Een kamp met een pittige mix van geloof, relaxen, creativiteit, sport en spanning. Het vindt plaats van woensdag 18 t/m zondag 22 augustus. Ben jij erbij?

Dit jaar is het 9^e tienerkamp van ons bisdom, opnieuw in het missionaire centrum in Heiloo. Het kamp is voor ± dertig jongens en meiden van 12 t/m 15 jaar. De kosten zijn 70 euro. Meer informatie en aanmelden via www.jongbisdomhaarlem.nl

Afscheid van Igno

Op 21 april heeft Igno Osterhaus pr afscheid genomen van de dienst Jongerenpastoraat van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Op gepaste wijze is afscheid van hem genomen: op ongedwongen wijze, met humor en dank voor zijn onvermoeibare inzet voor het Jongerenpastoraat de afgelopen negen jaar.

Onvermoeibaar en dienstbaar

Igno Osterhaus pr werd op 1 augustus 2001 benoemd tot pastor voor het jongerenwerk in het toenmalige bisdom Haarlem voor 0,4 fte. Samen met Kees Bleekemolen nam hij negen jaar geleden het initiatief tot het tienerkamp: eerst op Texel en de laatste jaren in Heiloo. Ook zette hij zich in voor de jongerenwerkersopleiding *Duc in Altum*.

Hulpbisschop Van Burgsteden, verantwoordelijk voor het jeugd en jongeren in het bisdom, noemde Igno "onvermoeibaar en dienstbaar" ten aanzien van zijn inzet voor de activiteiten van het Jongerenpastoraat. Als dank kreeg hij o.a. een collage met foto's van acht jaar tienerkamp, waar hij zichtbaar verrast en blij mee was. Igno zal zich vanaf heden fulltime inzetten voor het pastoraat in de Regio Amsterdam Oud-West.

Igno, bedankt voor je jarenlange inzet! Veel succes en zegen bij je werk in de parochie in Amsterdam en hopelijk tot ziens!

Bootcamp

In het missionaire centrum in Heiloo wordt in juli een bootcamp georganiseerd. Zin in een fysieke, mentale en spirituele uitdaging van 6 dagen? Zorg dat je erbij bent!

Tijdens het bootcamp ga je op zoek naar je eigen missie in het leven, je talenten, je valkuilen, doorzettingsvermogen, ontwikkelen van discipline en jouw inspiratiebron. Een week vol sport, enthousiaste begeleiding, in een modern klooster, fun, 15 andere jongeren, spiritualiteit, film geloof en wetenschap, styling en meer!

Het bootcamp is van 4 t/m 10 juli en bedoeld voor jongeren van 18 en 23 jaar. Meer informatie: www.bootcampinklooster.nl of bel met Maurice Lagemaat 072-5051288 (opgave tot 26 mei).

Taizé in Rotterdam

Ieder jaar komen duizenden jongeren rond oud&nieuw bij elkaar rondom Taizé. Deze 33ste Europese ontmoeting van jongeren zal eind december 2010 in Rotterdam worden gehouden.

In de loop van dit jaar zijn de Nederlandse broeders van Taizé regelmatig op Nederlandse bodem te vinden. Ze berei-

den de Europese ontmoeting voor samen met jongeren en samen met de katholieke en protestantse kerk. Op www.taizeinederland.nl kun je allerlei informatie vinden over Taizévieringen, wanneer ze in Nederland zijn en wat het voorlopige programma van de Europese ontmoeting is.

Bavodag

Was jij erbij? Zoek in deze Samen Kerk naar het (foto) verslag van de Bavodag!

Impressie Leiderschapstraining

Afgelopen half jaar organiseerde *Jong Katholiek* drie leiderschapsweken voor (actieve) katholieke jongeren in Helvoirt, in de buurt van Den Bosch. Vanuit ons bisdom namen 5 jongeren aan deze training deel.

Eén van hen is Marc Bilardie uit Amsterdam. Marc is student geneeskunde, lid van het jongerenplatform van het bisdom en actief in het jongerenwerk in zijn parochie in Amsterdam-Osdorp. Lees hieronder over zijn ervaringen met de Leiderschapstraining...

Waarom heb je aan de Leiderschapstraining mee gedaan?

In eerste instantie werd ik gevraagd om deel te nemen aan de jong katholiek leiderschapstraining. Ik was ongeveer een jaar actief in het jongerenwerk in mijn parochie en ik wilde beter toegerust zijn om mijzelf en het jongerenwerk in de parochie naar een hoger niveau te tillen.

Lees het hele interview op www.jongbisdomhaarlem.nl

Wereldjongerendagen

De voorbereidingen voor de Wereldjongerendagen (WJD), volgend jaar in Madrid, zijn in volle gang. Het reisprogramma krijgt steeds meer vorm en voor de zomer zal het gepresenteerd worden. Een tipje van de sluier: het beloofd een reis te worden met verschillende facetten!

De Wereldjongerendagen zijn een drie jaarlijkse evenement waar duizenden jongeren bij elkaar komen om de wereldkerk te beleven, massa's plezier te hebben en zich onder te dompelen in een onvergetelijke ervaring. Wist je dat de WJD het grootste jongeren-evenement ter wereld is?

Blijf op de hoogte van het nieuws en meld je aan op jongbisdomhaarlem.nl

agenda

12 mei

Nachttocht naar Heiloo (www.nachttocht.nl)

22 mei

Diocesane vormselviering (www.jongbisdomhaarlem.nl)

23 mei

'Holy Spirit Sunday' pinksterzondag in Heiloo (www.olthernood.nl)

4 t/m 10 juli

Bootcamp in klooster (www.bootcampinklooster.nl)

10 t/m 18 juli

Reis naar Taizé (www.taizeisdekenaataalkmaar.nl)

1 t/m 15 augustus

Missiereis Oekraïne (www.op-missie.com)

11 t/m 21 augustus

Pelgrimstocht naar Santiago (www.jongbisdomhaarlem.nl)

18 t/m 22 augustus

Tienerkamp in Heiloo (www.jongbisdomhaarlem.nl)

25 september

Younighted Festival (www.younighted.nl)

10 oktober

Taizé gebed in Amsterdam (www.taizeinederland.nl)

7 november

Katholieke Jongerendag (www.jongkatholiek.nl/kjd)

19 t/m 21 november

DiaconAction (www.diaconaction.nl)

28 dec. - 1 jan.

Europese Taizé-ontmoeting in Rotterdam (www.taizeinederland.nl)

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam

Kruisweg 63

2011 LB Haarlem

[t] 023 511 26 35

[e] info@jongbisdomhaarlem.nl

Vier wijdelingen in Sint Bavokathedraal

Dominee (80) wordt priester

Vier mannen zullen onder de handoplegging door de bisschop van Haarlem-Amsterdam, mgr. dr. J. Punt, op de zaterdag na Pinksteren, 29 mei, de H. Priesterwijding ontvangen.

Pawel Banaszak afkomstig uit Polen en Bruno Sestito uit Italië zijn afkomstig uit het seminarie Redemptoris Mater van het bisdom Haarlem-Amsterdam en hebben hun studies gevolgd aan de Tiltenberg, samen met Elroy Kaak die in het Grootseminarie van het bisdom Haarlem was. Tevens wordt Hans Schouten tot priester gewijd, die een eigen voorbereidingsroute heeft gevolgd. Pawel, Bruno en Elroy hebben het afgelopen jaar hun pastorale jaar gedaan in verschillende parochies van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Meest opmerkelijke van het viertal, zonder een van de overigen te kort te willen doen: Hans Schouten (80), afkomstig uit hartje Amsterdam waar zijn vader een winkel in klokken, goud en zilver dreef. Niet alleen zijn leeftijd maakt hem uitzonderlijk voor een

neomist, ook het feit dat hij - langjarig predikant in gemeente en leger – pas vrij onlangs katholiek is geworden en aan de bisschop de wens te kennen gaf om priester te mogen worden.

Hans' vader was een kleurrijk man. Hij deelde een voorliefde voor speel dozen met de toenmalige deken van Amsterdam, mgr.dr. Gerardus van Noort. Schouten vertelde erover aan studenten van de Hogeschool Ede: „Tweemaal per jaar ging ik met mijn vader mee naar de pastorie van het Begijnhof, waar hij de speeldozen van Van Noort onderhield en repareerde. Daarna betaalde de deken, gekleed in soutane, mijn vader in de statige studeerkamer. Hij schonk grote glazen port in voor zichzelf en mijn vader en gaf mij een heel klein glaasje port. Ze spraken over theologie. Vervolgens ging mijn vader naar de kapel

van het Begijnhof, zocht een plekje rechts op de voorste bank, knielde en bad.” Diezelfde kapel staat centraal in het Mirakel van Amsterdam, het wonder van de hostie die bij herhaling terugkeerde in het huis van een stervende man. „Mijn vader vond dat geloofwaardig – Christus verscheen daar waar Hij nodig was – en nam als enige protestant deel aan de jaarlijkse Stille Omgang. Als die processie langs ons huis op de Nieuwendijk trok, hoorde je alleen de schuifelende voeten en het geklik van de rozenkransen.” ■

Hans Schouten werd op 26 juni 1929 in de Oude Brugsteeg, hartje Amsterdam, geboren. Op de Nieuwendijk, waar zijn ouders een juwelierszaak hadden, groeide hij op. Hij studeerde theologie aan de Universiteit van Amsterdam en later aan de Vrije Universiteit. In 1955 werd hij gereformeerd predikant in Tuindorp Oostzaan, de Regenboogkerk in Tuindorp Oostzaan heeft hij samen met een architect ontworpen. Vervolgens diende hij als predikant de Gereformeerde kerk van Emmeloord, Marken, Baambrugge en Kockengen. Tussendoor was hij een tijdlang legerpredikant en naast zijn predikantswerk was hij leraar maatschappijleer aan een middelbare school in Amsterdam. Zijn preken waren nooit vrijblijvend. Hij was met hart en ziel predikant en bracht een uitgesproken Bijbelse verkondiging.

Het leven als lijden?

De afkeer van leed en van de gebrokenheid van het leven maakt dat mensen liever leven alsof lijden en dood niet bestaan. Het boeddhisme vertelt hoe Gautama als prins precies zo'n bestaan leidde, waardoor hij niet werd geconfronteerd met lijden en dood. Maar gelukkig was hij niet. Het was geen leven dat de eindigheid onder ogen ziet, maar het is leven alsof het eindeloos was. Eindeloos, niet oneindig.

In dat licht bezien is de confrontatie met lijden en dood een noodzakelijke stap op weg naar inzicht in wat het leven werkelijk is. Tegenwoordig trekt de bijna-dood-ervaring veel aandacht en dat is begrijpelijk. Het blijkt dat mensen die zo'n ervaring hebben gehad hun leven minder krampachtig ervaren, met meer oog voor de eindigheid ervan en met meer dankbaarheid voor elk moment dat gegeven is. In zekere zin kent ook het christendom iets dergelijks. De dwaas in het evangelie die zijn schuren had volgepakt met graan, besepte niet dat hij "nog deze nacht" met de dood zou worden geconfronteerd. Het boeiende is dat het evangelie op dat moment niet rept van opstanding en eeuwig leven, maar veeleer op de noodzaak wijst om in het aardse leven onderscheid te maken tussen het wezenlijke en het bijkomstige. In de ascetische traditie is het wezenlijke wel verbonden met het geestelijke, het bijkomstige met het lichamelijke. Het zou kunnen zijn dat het evangelie daar anders over denkt: het wezenlijke is wat ik aan een ander geef: dat kan zelfs een beker water zijn. Het bijkomstige is alles wat ik louter voor mezelf houd. De principiële scheiding is hier dus niet tussen lichamen en geestelijk, maar: wat slechts voor mezelf is, en wat voor de ander is. De beroemde historicus Johan Hui-

zinga begon zijn loopbaan als sanskrietist. Voor de aandachtige lezer is dat ook in zijn magnum opus *Herfstij der Middeleeuwen* nog te zien. Daarin maakt hij de intrigerende opmerking dat de boeddhistische ascetische oefeningen grote verwantschap hebben met de Middeleeuwse verachting van de wereld. Inderdaad roepen boeddhistische teksten op om bij een geopend graf te gaan zitten, te bedenken dat het lichaam een zak met botten en slijm is, enzovoort. Wie meent dat een dergelijke afkeer van het leven niet in het christendom is te vinden, wijst Huizinga op Lotario dei Segni, beter bekend onder zijn latere pauselijke naam Innocentius III! Zijn geschrift *De contemptu mundi* is een aaneenschakeling van afschuwelijke beschrijvingen van het menselijk bestaan:

“Waarom ben ik niet gestorven in de schoot? Waarom gezoogd aan de borsten, als voedsel voor het vuur en voor de wormen, een stinkende massa, verwekt uit de vuilste zaad, in de hitte van de begeerte en bevekt met zonde?”

Dit is nog maar het eerste hoofdstuk.

De volgende hoofdstukken zijn getiteld: over de vuilheid van de materie, over de zonde van conceptie, hoe de foetus wordt gevoed in de schoot, over de zwakheid van het kind, de smart van het baren, en verderop zelfs over de ellende van het huwelijk én van het celibaat! Niet onmogelijk was de schrijver zelf een mens die leed aan het leven: “Wie heeft ooit ook maar één dag geheel en al aangenaam doorgebracht in genieting doorgebracht, zonder dat een aanblik, geluid of stoot hem pijnlijk trof” (p128).

Aan mij als theoloog dringt zich een vraag op: gaat de boeddhistische houding jegens het leven als lijden wel samen met de dankbaarheid die ik als christen tegenover de Schepper voel die mij in het bestaan heeft geroepen? Die vraag treft uiteraard tevens het genoemde Middeleeuwse christelijke tractaat! Is een dergelijke afkeer van het leven nog wel bijbels? Of zou het zo zijn dat die strenge ascetische oefeningen van het overwegen van de dood kunnen leiden tot een nieuw besef van het bestaan als geschenk? Een besef van de schepping als broos en eindig, maar tevens als bron van geluk en van de mogelijkheid om dit bestaan met mijn naaste te delen? Het zou een harde leerschool zijn om de keten van begeerte te doorbreken. Het is niet zeker dat dit doel en gevolg van *deze meditatio mortis* is: er zou nog een tweede deel zijn van het geschrift van Innocentius III, dat evenwel niet bewaard is gebleven. In elk geval bezat deze paus, een groot strateeg en kerkvorst, in zijn jongere jaren het radicalisme van een woestijnvader! ■

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholieke Theologie

Durf te biechten!

Dit boekje is een handreiking voor het Sacrament van de Biecht. Hoe gaat biechten; Wat is zonde?; Gewetensonderzoek; De kinderbiecht; Het biechtgeheim enz. Het is dus ook geschikt voor mensen die het Sacrament nog niet kennen. Voor mensen die gewend zijn om te biechten, wil het boekje een bemoediging zijn om verder te gaan. Het kan tevens gebruikt worden als hulpmiddel tijdens het biechten.

H. Schilder, *Durf te biechten! Handreiking bij het Sacrament voor Boete en Verzoening*.

€ 4,35 Te bestellen via verzendboekhandel Colomba: www.colomba.nl

De Martelaren van Roermond

Op 23 juli 1572 overkwam het Roermondse kartuizerklooster een

ramp zonder weerga. De helft van de kloostergemeenschap werd uitgemoord. Door soldaten van Willem van Oranje? Ook de secretaris van de bisschop, die zijn toevlucht tot de kartuis had gezocht, ontkwam niet aan de hand van de moordenaars. Tot op de dag van vandaag worden zij herdacht als de Martelaren van Roermond. Hun relikven worden bewaard in de Caroluskapel, de oude kloosterkerk, waar een groot deel van hen de dood vond.

Wie waren deze dertien Martelaren van Roermond precies? Wat waren de redenen voor hun dood? Wat was de betrokkenheid van de prins van Oranje? Waarom zijn er van hun moord op vele plaatsen in Europa afbeeldingen te vinden? Hoe is hun gedachtenis en hun verering door de eeuwen heen levend gebleven? Dit boek gaat op al deze vragen in. Het is het meest omvattende overzichtswerk over het thema van de Roermondse bloedgetuigen. Bovendien bevat deze uitgave het standaardwerk van Arnol-

duus Havensius uit 1608 over de Martelaren van Roermond in een hedendaagse Nederlandse vertaling door H. Kretzers. Een groot aantal illustraties in kleur geeft een beeldend verslag van de tijd waarin de Roermondse kartuizers de marteldood ondergingen en van hun verering als martelaren in katholiek Europa. Van Ben Hartmann verscheen eerder ook een studie over de martelaren van Gorcum.

Ben Hartmann, *De martelaren van Roermond*, Oegstgeest 2009, ISBN 978 90 7381 086 0, € 19,90

Zelfs als ik voor mijn werk in het buitenland ben, leef ik mee met mijn parochie!

Parochianen de gelegenheid bieden overal vieringen te kunnen volgen van goede geluidskwaliteit? sIKN kent een flexibel kerkteléfonoonsysteem, gebruiksvriendelijk voor zowel zender als ontvanger. Een greep uit de aansluitmogelijkheden: bij ouderen die niet meer naar de kerk kunnen, in het verzorgingstehuis, thuis bij ziekte of bij (langdurig) verblijf in het buitenland.

Meer informatie of een offerte? Bel (0182) 75 05 20 of mail verkoop@sikn.nl.

sIKN

stichting intermediair kerkroep nederland

www.sikn.nl

KERKELIJK MEELEVEN, OVERAL

Onbekende geschiedenis (41)

Al eerder plaatsten we een foto van de in Den Burg op Texel wonende Sjaak Schraag. Hij is belast met het beheer van de archieven van de huidige parochie en de vroegere parochies op het eiland. Zoals een goed archivaris betaamt wil hij zo veel mogelijk weten en daarom stuurde hij ons een tweetal foto's toe van nog onbekende religieuzen. Mogelijk gaat het om een en dezelfde zuster. Kunt u Sjaak aan informatie helpen? Stuur uw reactie dan naar: Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem.nl

Onbekende geschiedenis (40)

De door mw. Janet de Winter-Booms uit Haarlem aangeleverde groepsfoto, die in 1967 was genomen is bij gelegenheid van het 40-jarig priesterfeest van pastoor Cornelis Pouw, heeft tot een tweetal reacties geleid. De eerste kwam van mw. Ria Koopmans-Pouw uit Uithoorn. Zij vertelde dat pastoor Pouw een broer was van haar vader. Haar heerom herinnerde ze zich als een hartelijke oom en als peetoom. De foto toont een groot aantal familieleden van de pastoor, ook wel aangeduid als de "Pouwenstaart", en een aantal collega's, priesters en religieuzen. Maar ook waren er heel wat parochianen op de uitnodiging van de pastoor gekomen om na de plechtige H. Mis deel te nemen aan het feestelijk ontbijt. Deze uitnodiging was gericht aan alle parochianen die op huisnummer 40 woonden. En dat gold voor alle straten die behoorden tot de parochie H. Bavo te Heemstede. Zo te zien hebben velen aan deze originele uitnodiging gehoor gegeven. Een tweede reactie kwam van de nu 83-jarige emeritus pastoor J.C. Nieuwenhuis uit Aerdenhout. In 1967 was hij moderator aan het lyceum "Sancta Maria" te Haarlem en woonde hij op de pastorie aan de Herenweg 88 te Heemstede bij pastoor Pouw. Hij staat zelf ook op de foto en heeft beloofd te zoeken naar nog ontbrekende namen. Over pastoor Cornelis Pouw kunnen we nog vertellen dat hij werd geboren op 9 mei 1902 te Amsterdam. Hij werd priester gewijd in de Kathedrale Basiliek te Haarlem op 11 juni 1927 en was een van de 21 wijdelingen op die dag.

Hij begon zijn priesterleven als assistent in de parochie van de H. Anna te Amsterdam, werd achtereenvolgens aangesteld tot kapelaan te Limmen (1927) – Lutjebroek (1928) – Hoorn (1931) – Den Haag (1937). In 1950 keerde hij terug naar Noord-Holland door zijn benoeming tot pastoor in Wijk aan Zee. Op 17 september 1955 werd hij overgeplaatst naar Heemstede, waar hij tot zijn emeritaat per 1 oktober 1970 pastoor was van de parochie H. Bavo. Vanaf dat moment was hij rustend en ging hij verhuizen naar het "College Hageveld" aan de Cruquiusweg te Heemstede. Hier heeft hij nog vele jaren heel prettig mogen wonen. Hij overleed op 21 december 1991 en is begraven in het priestergraf van de Bavo-parochie.

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.